

overhovedet og særlig her hjemme er en forholdsvis ung Indretning. Det er vel kun godt en Menneskealder, siden vi saa godt som ingen Jærnbaner havde her i Landet, og naar man ser paa den, man kan vel sige rivende, Fart, som Jærnbanevæsenet har udviklet sig med, er det ret naturligt, at Ordningen af de derunder hørende Forhold til de forskellige Tider har været Genstand for en Mængde, til Dels samlende, Forsøg og Forandringer, som have været nødvendige i Henhold til de Erfaringer, der Tid efter anden ere gjorte. Man maa derfor vistnok indrømme, at det har været ret heldigt, at Lovgivningsmagten ikke paa et for tidligt Stadium har grebet ind og derved hæmmet eller hindret Administrationen i den Handelsfrihed, som var nødvendig for at saa Jærnbanevæsenet udviklet til den størst mulige Fuldkommenhed. Det er sikkert heller ikke nu ønskeligt, at Lovgivningsmagten griber ind paa en saadan Maade, at den derved hæmmer eller hindrer saadanne Forandringer, som rent erfaringsmæssigt i Tiden ville blive gjort ønskelige. Lige saa naturligt det imidlertid er, at Lovgivningsmagten ikke ønsker at gribe ind paa den Maade, lige saa naturligt er det, at man bliver en Del betænkelig ved at lade en Sag, der drejer sig om saa store økonomiske Interesser, saavel for Samfundet som for den enkelte Borger, være fuldstændig undergivet Administrationen. Vort Statsbanenet udgjorde jo ved Slutningen af sidste Driftskaar 230,3 Løbende Mil. Det er anslaaet til en Værdi af tæt op ved 200 Millioner Kr., og der var i det sidste Aar en Omsætning af over 19 Millioner Kr., altsaa en Omsætning der løber op til henimod Tredjedelen af hele vort Statsbudget. Naar man ser paa saa store Tal og tænker paa den Forøgelse, disse Tal rimeligvis ville faa i den nærmeste Fremtid, ja man kan vel godt sige med Sikkerhed ville faa i den nærmeste Fremtid særlig paa Grund af Loven af 8de Maj 1894, kan man godt forstaa, at der haade ude i Befolkningen og ogsaa her i Rigsdagen næres et ret levende Ønske om, at saa alle de vigtige Forhold, som Forslaget omhandler, nærmere fastslaaede ved Lov. Betænkkeligheden ved at lade en saa stor økonomisk Sag være fuldstændig overladt til Administrationen er sikkert i stigende Grad til Stede i alle Partier, og det har derfor ogsaa været Udvalgets Haab, at det maa lykkes at gennemføre denne Sag endnu inden Samlingen slutter, og gennemføre den under en saadan Form, at de Forventninger, som næres rundt omkring i Landet til Loven,

særlig efter Udtalelserne ved 1ste Behandling, ikke i alt for høj Grad maa blive skuffede.

Som ærede Medlemmer ville se af Endringsforslagslisten, er der stillet et ikke ringe Antal Endringsforslag. Det kunde ved et flygtigt Blik se ud, som om der var en meget stærk Uenighed eller Uoverensstemmelse dels mellem Udvalgets Medlemmer indbyrdes og dels mellem Udvalget paa den ene Side og den højtærede Minister paa den anden. Det er imidlertid ikke Tilfældet. Der har ganske vist i Udvalget været forskellige endog ret stærke Brydninger under Behandlingen af forskellige Principspørgsmaal og navnlig af selve Takstspørgsmaalet, der jo for øvrigt ikke ligger til Behandling under dette Afsnit, hvorfor jeg heller ikke skal komme nærmere ind derpaa. Det er særlig Spørgsmaalet om, hvorvidt man, som i Regeringsforslaget, skal nøjes med at fastsætte en bestemt Grundtakst, eller man skal fastsætte Skalaer for de forskellige Person- og Godsklasser paa de forskellige Afstande; disse og forskellige andre Spørgsmaal have, som sagt, voldet ret stærke Brydninger i Udvalget. Naar man imidlertid er kommet saa vidt, som man faktisk er, naar man er kommen hinanden saa nær som ærede Medlemmer ved nøjere Efterhyn af Endringsforslagslisten ville se, at man er kommen, tør jeg sige, at Grunden er den, at der fra alle Sider i Udvalget, saavel som øjensynlig ogsaa fra den højtærede Ministers Side har været en virkelig stærk Erkendelse af, at denne Lov var et Gode, man burde have, og at der har været en stærk Vilje til ved Resignation og gensidig Smødekommen at søge at komme til et Resultat, man kunde vente at gennemføre. Naar der er Tale om at faa denne Lov igennem, inden denne Samling slutter, og hvis Samlingen skal sluttes til 1ste April, har det selvfølgelig Hastværk, da vilde det naturligvis i saa Henseende have været heldigt, om Udvalget havde kunnet afslutte sit Arbejde noget før. Dette har imidlertid ikke været muligt. Grundene dertil have været noget forskellige. For det første har denne betydelige Sag krævet et ret omfattende Arbejde. Der har været stillet et ret betydeligt Materiale til Udvalgets Disposition, og det har været nødvendigt for de enkelte Medlemmer, i det mindste nogenlunde, at gennemgaa dette Materiale for at kunne tage Standpunkt til de forskellige Spørgsmaal. Paa den ene Side har altsaa Arbejdet været ret vidtløftigt, paa den anden Side har dette Udvalg jo ikke haft den Fordel, som mange andre Udvalg have, at kunne bygge paa tid-